

JIS

JĀNIS SIMSONS
MŪŽĪBAS CEĻINIEKS
TRAVELLER IN ETERNITY

***

Vai tā pusnakts,

Vai tie putni

Piedzied rūtis

Pilnas puķēm.

Piedzied rūtis

Pilnas balsīm,

Ka es cauri nesaredzu.

Atspulgs vien,

Tāds vārs

un kustīgs,

Mani pašu

tumsā veido.

Mani šķir no

tumsas laukā,

Lai es kopā nesajūku

Rudens lapām čaukstētājām,

Rudens vējiem vadātājiem,

Lai es pats par sevi tieku.

Lai es tumsā nepalieku.

Kataloga izdošanu finansiāli atbalstījuši

Valsts Kultūrkapitāla fonds, Vidzemes plānošanas reģions, Madonas novada pašvaldība

Kataloga sagatavošanai atbalstu snieguši

Jāņa Simsona ģimene – sieva Daiga Simsone, meita Elīna Simsone ar ģimeni, dēli Mārtiņš un Roberts Simsoni, Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs, Tautas tēlotājas mākslas studija «Madona», Cesvaines novada pašvaldība

Kataloga izdošanā izmantoti darbi un fotogrāfijas

No Jāņa Simsona ģimenes personīgā arhīva, Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja krājuma, Tautas tēlotājas mākslas studija «Madona» krājuma, J. Simsona Madonas mākslas skolai glabāšanā uzticētajiem darbiem un skolas foto arhīva

Kataloga tekstu izveidei izmantotā literatūra un materiāli

Ieva Jātņiece «Augstās debesis», izstādes katalogs «Gleznas un dzeja» 1990., Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja krājuma materiāli

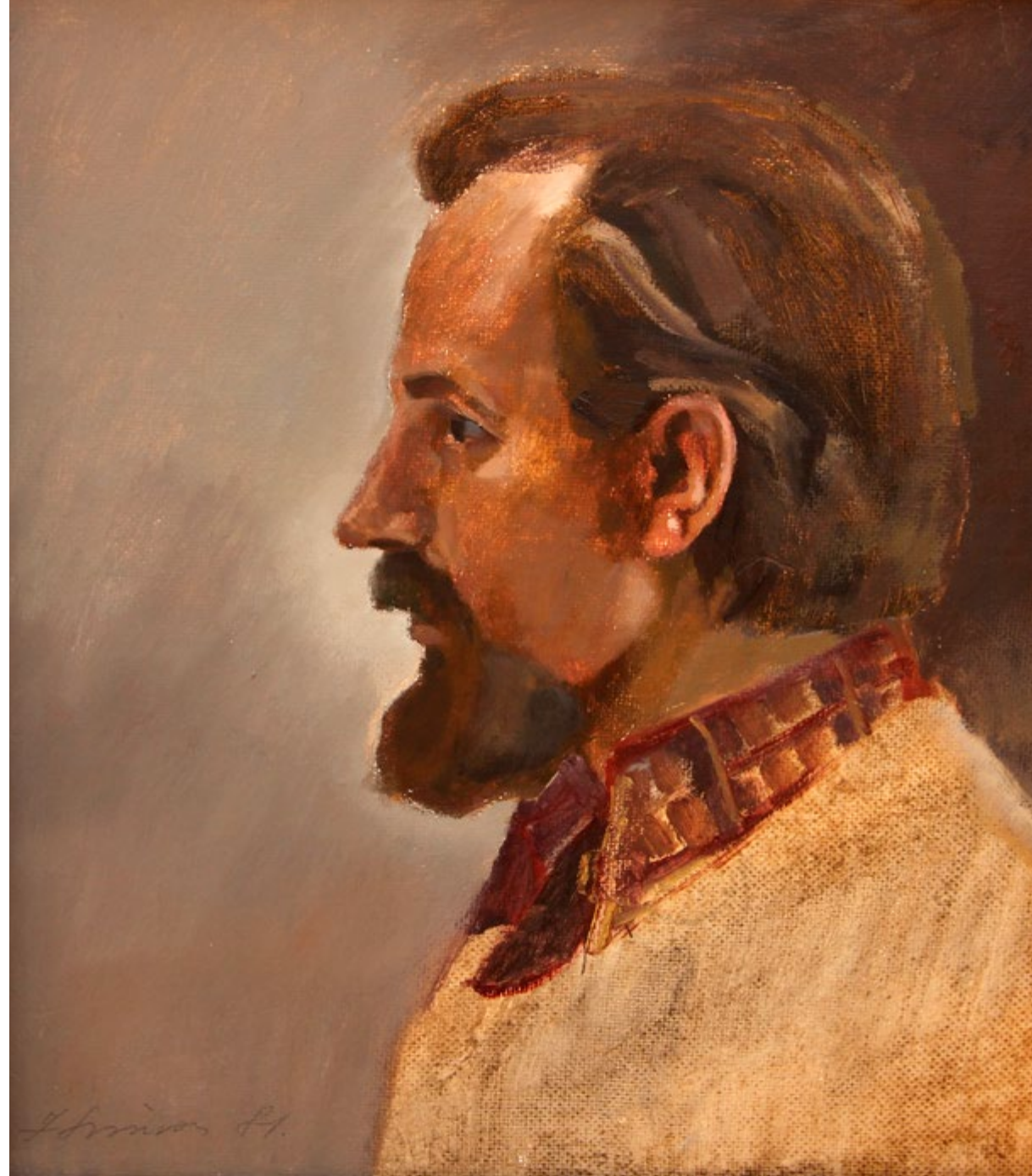
Izdevējs

Madonas mākslas skolas atbalsta biedrība

PALDIES:

Pašportrets. 1981. Kartons, eļļa. 41,5 x 37,5 cm.
Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja kolekcija.
Self-portrait. 1981. Oil on cardboard. 41.5 x 37.5 cm.
Collection of Madona Local History and Art Museum.

J S

JĀNIS SIMSONS
MŪŽĪBAS CEĻINIEKS
TRAVELLER IN ETERNITY

Bez nosaukuma. Papīrs, linogriezums. 53,2 x 37 cm. Privātkolekcija.
Untitled. Linocut on paper. 53.2 x 37 cm. Private collection.

MŪŽĪBAS CEĻINIEKS

/J. Simsons/

«Zināšanas ir ziedlapas, tā ir smarža. Bet vēji izkļiedē smaržu un izkaisa ziedlapas. Galvenais – kas nāks pēc tam. Mums vajag sēklas. Sēklas, kas asinīs sējamas, sēklas, kas dvēselē iedīgst. Katram no mums būtu tā JĀJŪT.»

2015. gadā ar kataloga «Jānis Simsons – Mūžības Ceļinieks» izdošanu Jāņa Simsona Madonas mākslas skola uzsāk 40. skolas dibināšanas gadu. 1975. gadā izveidotā mācību iestāde ir pirmā bērnu mākslas skola Latvijā. Četrus gadu desmitus skolas vadītāji un pedagogi ir sagatavojuši un virzījuši daudzus apdāvinātus jauniešus turpināt mācības mākslas un dizaina vidusskolās, augstskolās Latvijā un ārzemēs. Skola šobrīd nes iestādes pirmā direktora Jāņa Simsona vārdu. Esam atjaunojuši jau senāk izveidoto skolas logo. Burtā «M» saredzam – Madona, Māksla, Mīlestība, Mūžs, Maize, Māte... Šis burts sargā nelielu sešu lapu ziediņu, kurš simbolizē visu skaisto, dzīvo, saudzējamo un radošo. Par skolas himnu esam izvēlējušies dziesmu ar Jāņa Simsona vārdiem un Raimonda Lapkaša mūziku – «Vai tā pusnakts, vai tie putni piedzied rūtis pilnas puķēm». Dzīves ceļā mūs gaida daudzas satikšanās, notikumi, cilvēki, bet tikai dažas tikšanās turpina būt klātesošas visu mūžu. Tie ir mirkļi, kuri ieaug sirdīs, neizbālē, bet kļūst paliekoši un mūžīgi – ziedos, saknēs, sēklās un asinīs. Paldies skolotājam ar lielo burtu – JĀNIM SIMSONAM – par nesaudzīgo darbu, sirds mīlestību un cilvēcības ieguldījumu savā zemē un cilvēkos. Audzēkņu, absolventu, dvēseles radnieku, kolēģu vārdā,

Kristīne Šulce
Jāņa Simsona Madonas mākslas skolas
direktore

TRAVELLER IN ETERNITY

/J. Simsons/

«Knowledge is petals, it is scent. The wind scatters the petals and dissipates the scent. Of greatest importance – what comes after? We need seeds – seeds sown in our blood which grow into our soul. Each one of us should feel this.»

The Jānis Simsons's Madona Art School begins its 40th year in 2015 with the publication of the catalogue «Jānis Simsons – Traveller in Eternity». The Madona Art School opened in 1975 and was the first children's art school in Latvia. Over forty years the school has prepared students to realize their potential in the arts and continue their education at art and design institutions in Latvia and abroad. The school's logo is the letter M with six petal flower below symbolizing Madona, Māksla (Art), Mīlestība (Love), Mūžs (Lifetime), Maize (Bread) and Māte (Mother). Jānis Simsons wrote the text for the school's anthem, which was set to music by Raimonds Lapkašs. During our lifetime we experience many events, gatherings and contacts with associates, but only a few of these will remain with us. These are the moments which blossom, take root, grow into our hearts and remain with us forever. On behalf of students, graduates, colleagues and kindred spirits I thank Jānis Simsons for his selfless work, love and humanitarian contribution to his country and compatriots.

Kristīne Šulce
Director of
Jānis Simsons's Madona Art School

Bērniņa. 1950. gadi.
Childhood. 1950's.

Ģimene (no kreisās: Jānis, māte Velta, tēvs Žanis,
brālis Tālvāldis). 1950. gadi.
Family (from left: Jānis, mother Velta, father
Žanis, brother Tālvāldis). 1950's.

Ar kursabiedriem pie LMA. 1970. gadi.
With classmates at LMA. 1970's.

Plenērā. Madonas mākslas skola. 1970. gadi.
En plein air. Madona Art School. 1970's.

JĀNIS SIMSONS

(1947. gada 28. septembrī – 1989. gada 17. jūnijā)

Madoniešiem, kas pazina Jāni Simsonu, viņš ir kas vairāk nekā mākslas skolas direktors, pedagogs, gleznotājs, dzejnieks, mūziķis. Klātesošs Madonas kultūras, sabiedriskajā un arī politiskajā dzīvē kopš brīža, kad 1974. gadā ieradās Madonā, līdz pat mūža beigām 1989. gada 17. jūnijā.

Īsajā mūžā, 42 gadus, padarīto darbu ir daudz – nodibināta mākslas skola, vadīts tēlotājas mākslas pulciņš, kas, laika gaitā izaugot par Tautas tēlotājas mākslas studiju «Madona», pilsētā darbojas vēl joprojām. 1980. gadu beigās Jānis Simsons aktīvi iesaistās Latvijas Tautas frontes Madonas nodaļā un ir avīzes «Madonas Atmoda» redaktors. Paralēli šiem pienākumiem ir jāatrod laiks sirdslīdībai – glezniecībai un ģimenei, kurā aug trīs bērni.

Ceļš uz mākslu Jānim Simsonam nebija viegls, tas prasīja no viņa gribasspēku un neatlaidību. Gleznotājs, kura dzīves radošākie gadi saistīti ar Madonu, dzimis un audzis Valmieras novada Matīšu pagastā. Pamatskola pabeigta Matīšos, bet vidusskolu J. Simsons absolvē gandrīz 25 km tālajā Valmierā. Te iegūtas pirmās iemaņas mākslā, par ko liecina nelieli, brīvi risināti 1963. gada vasaras studiju darbi. Skatoties uz šiem gleznojumiem, nav pārsteigums, ka trīs gadus vēlāk jauniešs dodas uz Rīgu, lai iestātos Latvijas Mākslas akadēmijā (LMA). Pirmais mēģinājums ir nesekmīgs, bet patiesībā likumsakarīgs, jo Valmieras vidusskolu beigušais audzēknis tobrīd nespēj sacensties ar jauniešiem, kas Rīgā vairāku gadu garumā bija ieguvuši sistemātisku mākslas izglītību J. Rozentāla mākslas vai Rīgas lietišķās mākslas vidusskolā. Lai papildītu savu nodomu, viņš vakaros pēc darba apmeklēja akadēmijas sagatavošanas kursus. Pēc trim gadiem centība dod rezultātus, un 1969. gadā Jānis Simsons uzsāk studijas LMA pedagoģijas nodaļā. 1974. gadā tās pabeigtas ar diplomdarbu «Studenti» profesora Eduarda Kalniņa vadībā, kur jaunais mākslinieks ir uzgleznojis savas atmiņas par pirmo akadēmijas mācību praksi Ventspilī.

Studiju laiks ir nozīmīgs personīgajā dzīvē, jo akadēmijā viņš iepazīstas ar savu nākamo sievu, gleznotāju Daigu Balodi un trešajā kursā viņi apprecas. Daiga Simsone kļūst ne tikai par uzticamu dzīves draugu, bet arī par cilvēku, bez kura palīdzības un atbalsta Jāņa lielais darbs – Madonas mākslas skolas izveide – nebūtu iespējama. Daiga līdzās Jānim strādā par pedagogu, veidojot un būvējot skolu no idejas līdz reāliem apveidiem. Jaunajai gleznotājai tas noteikti nav viegls lēmums – pamest mākslas dzīves ziņā aktīvo Rīgu un doties uz Latvijas mazpilsētu, lai palīdzētu vīram īstenot sapni.

Uz Madonu Jāni Simsonu un viņa ģimeni atved liktenīga iepazīšanās ar Arti Kumsāru. Pēdējā akadēmijas gadā A.Kumsārs Jānim piedāvā vadīt mākslas pulciņu Smiltēnē ar domu vēlāk tur izveidot mākslas skolu. Šo

ideju iedzīvināt Smiltēnē neizdodas. Bet tā paša gada rudenī viņi atkal tiekas, šoreiz jau Madonā. Sākumā Jānis Simsons vada tēlotājas mākslas pulciņu un nepilnu gadu strādā Madonas muzejā par mākslas sektora vadītāju. Sapņi pārtop realitātē 1975. gada 30. jūlijā, kad Madonas rajona Kultūras nodaļai dod atļauju atvērt Madonas bērnu mākslas skolu, pirmo šāda veida mācību iestādi Latvijā. Tas ir saspringts laiks tikko akadēmiju beigušajiem, jaunajiem mākslas skolas pedagogiem – pašam Jānim, Daigai, tekstilmāksliniecei Inesei Jakobi un grafiķei Dzirkstītei Purviņai. Četrotnei pievienojas Madonā strādājošais keramiķis Jānis Seiksts. No nulles ir jāveido atbilstoša apmācības sistēma jaunajai skolai, lai audzēkņiem varētu sniegt vispārēju mākslas izglītību, iemaņas vizuālajā mākslā un labākos no viņiem sagatavot mākslas vidusskolām. Jaunas vēsmas vietējā mākslas un kultūras dzīvē mēģina iedzīvināt Madonas mākslinieku grupa, kuras kodols ir jau pieminēta četrotne, kurai laika gaitā piepulcējas vēl citi dalībnieki. Grupa regulāri rīko kopīgas izstādes. Mākslinieki ar savu darbību ir pamanīti pilsētā, ne velti seko pasūtījuma darbi veidot monumentālus sienas gleznojumus sabiedriskām ēkām.

J. Simsons kopā ar Daigu veido sienas gleznojumu «Dziesmusvētki» viesnīcā Madonā, «Zirgi» (1979) viesnīcā Gulbenē, «Svētki» (1984) Madonas bibliotēkā, «Ainava ar zirgiem» (1985) Bērzaunes pamatskolā un citur. Tāpat mākslinieka padoms un darbs tiek lūgts svētku noformēšanas darbos, dažādu afišu un ielūgumu veidošanai. Par nopietnu mākslas dzīves veicinātāju kļūst ikgadējās izstādes «Arona», kas Madonā ar pārtraukumiem notiek no 1979. gada līdz deviņdesmito gadu sākumam. Tās ir konkursizstādes, kurās ar naudas prēmiju apbalvo tos māksliniekus, kam visveiksmīgāk izdevies savos darbos attēlot lauku dzīvi. Izstādēs piedalās pazīstami latviešu gleznotāji, grafiķi, tēlnieki un tekstilmākslinieki no visas Latvijas – Edvards Grūbe, Dace Lielā, Inta Celmiņa, Gunārs un Izabella Kroļļi, Aleksandrs Dembo, Inārs Helmūts, Rita Blumberga, Pēteris Sidars un citi, kā arī vietējie mākslinieki. Šajās izstādēs trīs reizes atzinīgi novērtēti arī Jāņa darbi. Paralēli aktīvajai izstāžu dzīvei un darbam skolā Jānis joprojām vada tēlotājas mākslas studiju. Jūtot, ka sevis attīstīšanai un pilnveidošanai atliek arvien mazāk laika, viņš nolemj atstāt mākslas skolas direktora amatu un dodas uz Rīgu, lai papildinātos profesora E. Kalniņa vadītajā meistardarbnīcā. Iespējams, tas ir vienīgais veids, kā viņš varēja citām lietām pateikt «nē» un darīt kaut ko priekš sevis un mākslas. Meistardarbnīcas vadītājs Eduards Kalniņš Latvijas mākslas vēsturē ir pazīstams kā viens no spēcīgākajiem marīnistiem. Te Jānim tik tiešām ir no kā mācīties, jo jūra nenoliedzami ir Jāņa Simsona mīlēts motīvs – no mierīgu, apcerīgu piekrastu tēlojuma līdz varenu, bangojošu viļņu kompozīcijām.

Vēl viena tēma, ko savā mākslā risina Jānis, ir zirgi – ar un bez jātniekiem. Notiek to aktīva studēšana, lai sagatavotos lielizmēra

Plenērs. 1970. gadi.
En plein air. 1970's.

Madonas mākslas skolas
pirmais izlaidums. 1979. gads.
First graduation class
of Madona Art School. 1979.

Apvienotais Madonas mākslas skolas un
Madonas mūzikas skolas koris. 1970. gadi.
Combined choir of Madona Art School and
Madona Music School. 1970's.

Madonas mākslinieku grupa. 1982. gads.
The Madona artists' group. 1982.

darbiem, kuros parādās dinamiskas grupas ar aulekšjošiem zirgiem, žokejiem, kas piedalās sacensībās, daudzfigūru kompozīcijas ar jātnieku grupām.

Tomēr pāri visam Jānis Simsons ir ainavists. Dabas tēlojumi visos gadalaikos, monumentālās kompozīcijas ar plašajiem debess jumiem līdzās nelieliem miniatūras formāta gleznojumiem. Necilas pilsētas ieliņas, pagalmi ar šķūnīšiem – tas viss parādās 80. gadu beigu darbos. Mākslinieks nemeklē iespaidīgus, neparastus risinājumus, drīzāk – jebkuram objektam gleznotāja rokās ir iespēja kļūt par daļu no mākslas darba.

Jāņa Simsona mūžs negaidīti apraujas 1989. gada 17. jūnijā. Vairākas ieceres paliek nepiepildītas, viena no tām – personālizstāde. To pēc Jāņa nāves 1990. gadā Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja Izstāžu zālēs sarīko kolēģi un draugi. Pašu svarīgāko Jānis tā arī nepiedzīvoja – brīvu Latviju.

Jāni atceras vēl joprojām. To apliecina tikšanās 2014. gada janvārī, kad izskanēja un tika atbalstīta ideja par to, ka mākslas skolai jāpiešķir pirmā direktora vārds – Jāņa Simsona Madonas mākslas skola. Mākslinieks, draugs, paziņa, skolotājs – joprojām dzīvs madoniešu atmiņās. Mums pārējiem, kas Jāni dzīvē nesatika, dota iespēja viņu iepazīt caur gleznām un dzejas rindām.

Monta Cimdiņa

Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja mākslas nodaļas vadītāja

Vasaras saulē. 1963. Kartons, eļļa. 37,2 x 51 cm. Privātkolekcija.
In the Summer Sun. 1963. Oil on cardboard. 37.2 x 51 cm. Private collection.

Bez nosaukuma. 1970. gadi. Audekls, eļļa. 66,5 x 85,3 cm. Privātkolekcija.
Untitled. 1970's. Oil on canvas. 66.5 x 85.3 cm. Private collection.

JĀNIS SIMSONS

(September 28, 1947 – June 17, 1989)

For those in Madona who knew Jānis Simsons, he was more than an art school director, teacher, painter, poet and musician. He was part of Madona's cultural, social and political life from the moment he came to the town in 1974 until his death on June 17, 1989.

During his 42 years he founded the Madona Art School, initiated the formation of the Madona People's Fine Arts Studio, was involved in the Madona People's Front and was editor in the «Madonas Atmoda» newspaper. Along with these responsibilities, he found time to paint and raise his three children.

His path to artistic fulfillment was not easy and required much work and resolve. He grew up in the parish of Matīši in Valmiera District and attended the local elementary school. He graduated from the Valmiera Secondary school and it was here that his artistic skills first showed themselves. A selection of paintings made in the summer of 1963 revealed the possibility of an artistic career and it came as no surprise that three years later Jānis went to Rīga to enroll in the Art Academy of Latvia. Unfortunately he was not allowed to enroll, as he lacked the required basic artistic education. Undaunted, for three years Jānis attended evening preparatory classes at the Academy and was finally accepted in 1969. In 1974, under the tutelage of Professor Eduards Kalniņš, he graduated from the Pedagogy Department of the Art Academy of Latvia with his diploma work «Studenti» (Students), a painting reflecting his impressions of his first practicum in Ventspils.

It was at the academy that Jānis met his future wife Daiga Balode and they married during their third year of studies. Daiga was a faithful partner in all of his endeavours, including the founding of the Madona Art School where she also worked as a teacher. Because Daiga was a talented painter in her own right, the decision to move from the active artistic world of Rīga to the provincial city of Madona must have been challenging.

The path to Madona was initiated by Artis Kumsārs who had invited Jānis to the northern city of Smiltene in the hope of establishing an art

school there. The plan did not materialize but in autumn of the same year they would meet again in Madona. Jānis became the fine arts director at Madona Museum and on July 30, 1975 the Madona Children's Art School was established. This was a period of intensive work for the young academy graduates and their colleagues textile designer Inese Jakobi and graphic artist Dzirkstīte Purviņa who were asked to establish an art school in Madona. Ceramist Jānis Seiksts who worked in Madona joined the foursome. The group of artists organized exhibitions and become recognized locally. An active period of monumental wall painting began for Jānis and Daiga. Their work can be found in public buildings in Gulbene, Madona, Bērzaune and elsewhere. Their artistic talents were also used in designing sets for civic gatherings and celebrations. The annual «Arona» art exhibition was established and became a focus for artistic development in the area. The exhibition laureates received financial awards for their depiction of rural life. Participants included artists from across Latvia such as Edvards Grūbe, Dace Lielā, Inta Celmiņa, Gunārs Krollis, Izabella Krolle, Aleksandrs Dembo, Inārs Helmūts, Rita Blumberga, Pēteris Sidars and others. Jānis Simsons received recognition for his work on three separate occasions.

Jānis decided to leave the Madona Art School in 1981 and travelled to Rīga to study and paint at Prof. Eduards Kalniņš's workshop. E. Kalniņš was recognized as one of Latvia's preeminent marine artists. Jānis had a fondness for maritime art as well as equestrian themes but above all he was a landscape painter.

Jānis's sudden death on June 17, 1989 cut his promising career and denied him the joy of experiencing a free independent Latvia. A retrospective exhibition of his works was organized by the Madona Art Museum in 1990. In January, 2014 the Madona Art School was named the Jānis Simsons's Madona Art School testifying to the fact that he is still very much remembered by the people whose lives he touched.

Monta Cimdiņa
Head of Art Department of Madona Local History and Art Museum

Traktoristi. 1985. 135 x 188 cm. Privātkolekcija.
Tractor Drivers. 1985. 135 x 188 cm. Private collection.

Bez nosaukuma. 1985. Oil on cardboard. 25,8 x 30,6 cm. Privātkolekcija.
Untitled. 1985. Oil on cardboard. 25.8 x 30.6 cm. Private collection.

***

Es nāku.
Kas dāvina mums spēku
elpot?
Un sajūst smaržas, mīlēt,
Skūpstīt?
Vai zeme, Tu?
Vai, debess, Tu tā esi,
Kas māte visiem mums?

***

Skan mani soļi pāri
pasaulei –
Pēc savas zemes daļas nāku.
Ne lauru vajag man, ne nātru.
Es nāku. Varbūt nepamanīts.
Varbūt kādas mīlestības
gaidīts.
Es sniega grauds. Tāpat kā tu un jūs
Ar savu vietu zemes galaktikā.

***

Tad atveriet man durvis
plaši –
Nav laika daudz.
Es steidzos vienā naktī
Tūkstoš naktis likt,
Un vienā naktī tūkstoš sapņu
izbirst,
Jo tūkstoš pirmā nebūs.
Atveriet, jel atveriet!
Es ... klauvēju pie durvīm...
Kuru nav.

ZEME

Saule izar no sniega
rudeni apverstas vagas,
Kas augšanas spēka pilnas un smagas.

Zeme kūp...

Zeme, kas mācīja cilvēku staigāt,
Zeme, kas mācīja cilvēku mirt.

Zeme kūp...

Kādās lūpās tā slāpēja vaidu,
Kādās lūpās tā bēra naidu
kaujas saucienam.
Nebaidies sajūst zemes garšu!
Viņa ir tavs sākums.
Mīli.

Zeme kūp...

***

Ziemu nesteidzini,
Zini, par vienu pavasari vecāks būsi,
Lai pagaida vēl maija lietus
Un aprīlis,
Kad sadeg lapas.
Man bail no pavasara,
Traks viņš ir
    un vasara
Vēl trakāka –
    viss tuvu, tuvu,
Ir maiga zāle,
    vējš tā pārskrien
kā tuvums tavš...

Man bail no pavasara,
    bail no rudens, –
It visur maldugunis gail,
Ar zvaigznēm sajaucas un sauc.
Kur zeme vēl, kur tilts,
    kur ūdens?

Nē. Poza tā –
Šī laipošana, bailes.
Es visu jūtu, saprotu un zinu.

***

Dzeja,
Dvēseles valoda,
Kurā starp vārdiem rakstīta
Mana patiesā dzīve,
Īstā un vienīgā.

Valoda,
Kur starp rindām
Ir pateikts viss.

Pasaule pilna noslēpumainu
zīmju.

Varbūt visas tās saprotu,
Varbūt es visām tām sekoju
Neapzinādamies.

Šorīt kovārnis
Apmeta kūleni mana loga
debesu četrstūrī.
Varbūt es arī to saprotu.
Un es iešu prom tikai tāpēc.

***

Atkal esmu savā dzimtajā pusē...
Nakts – silta kā kūpoša slaucene,
Tādas naktis tikai augustā ir.
Smaržo šķūņos savestais siens,
Un āboli zaros briest...
Visa pasaule skan
    sienāžu balsīs –
Ar tiem es kopā ganīju govis
    šais pļavās...
Cik labi ir atgriezties!
Cik grūti ir atgriezties...

Bērnība mana...
Toreiz likās nebeidzama
    kā šobrīd sienāžu dziesma –
Vasaras garumā.
...bet vasara īsa...

Atkal esmu savā dzimtajā pusē...
Nakts silta kā kūpoša slaucene –
Tādas naktis tikai augustā ir.

Eju es viens un manas bērnības sienāžus
dzirdu...

***

Kas tika, kas bija,
Ko ievazāja
Kultūras nesēji
Un citi klaiņi.

Ko izsēji pasaules kapos
dēlus,
Ka nu nav,
kas salabo jumtus.
Minhene. Losandželosa.
Likteņa vēji.
Tavā sētvidū nezāles dīgst.
Tautas manta pūst
un sabrūk.
Vai nav par vēlu.

***

Es patieš esmu
tad, kad klusēju.
Visgodīgākais
esmu klusējot,
Kad apziņas un zemapziņas
frontē pamiers.

***

Saule jau noslīkusi jūras līcī,
Pēdējos gaismas burbuļus met debesīs.
Rīt ausīs cita saule,
pavisam cita.
Bet vecā? Tu jautā.

Pēc gadiem kā dzintaru
viļņi to izskalos krastā,
Un cilvēks, atradējs,
Pacels rokās mūsu šodienas sauli.

Kas būs tajā no tevis?

1969.

PARĀDIET MAN ZEMI

Kāds bezgalīgs egoisms –
Visi sākas ar «es».
Bet ko lai dara?

Es gribu redzēt Grieķiju,
Tāpēc, ka pa logu ieskan sirtaki.
Gribu redzēt!...
No dienvidiem līdz dienvidiem,
No rietumiem līdz rietumiem,
Manu un tavu apaļo zemi,
Līdz asarām, līdz riebumam mīļo
Gribu redzēt!

Kam tev tas, naivais?
Cik daudzi nomirst,
Ne tālāk par sētu tikuši,
Cik daudzi nomirst,
Pat Rīgu neredzējuši.
Arī sētmalē pasaules sākums ir.

Atņemiet man zvaigznes,
Bet atstājiet zemi zem kājām.
Bez zvaigznēm es būšu uz zemes,
Bez zemes – nekur...

1970.

***

Es ienirstu dziļāk dzīvē,
Līdz saknēm, kur dzīvība uzvirst
Un pārvēršas kokos un mīlestībā,
Un mutuļo augšup.
Es ienirstu dziļāk dzīvē,
Un man jau sāk pietrūkt elpas.
Pretī nāk jaunie un smejas.
Es ienirstu dzīvē vēl dziļāk,
v vēl dziļāk –
Nu sākas jau dubļi.

1975.

***

Bezgalība,
ko tu manā
galībā sāpi.
Iedur robežas stabu
sirdī.
Tikai te un šai laikā.
Tikai te un šai zemē –
Dzimtenē.

***

Tu man paliksi mīkla,
Skaista iedomu un māņu tēlos,
Tu man paliksi nojauta,
Zilās debesīs saudzīgi ietīta,
Lidmašīnu baltajām lentēm pārsieta
Dāvana dzimšanas dienā.
Pasaule mana.

1975.

***

Visvairāk izmaina, kas neredzami skar,
Kas neredzami mūsos skatās,
Kas nedzirdami mūsos dzird,
Kas nejutami mūsos nozied...

***

Es esmu robeža
Pats sev.
Caur mani dalās pasaule
Uz pusēm.

***

Tu – ķēdes posms,
Starp citiem posmiem
iekalts.
Aiz tevis – tēvs,
Tev priekšā dēls.
Un laiks tas
atļautais,
Tas ziedošais
un pilnais,
No tevis piepildīts
Ar tavu sāpi.

Starp diviem mežgliem
Tava gaita ļauta.

***

Vai tiešām nav
neviens,
Kam dzimtene
par siltu gultu
dārgāka
Un mieru
komunālā ķēķī...

***

Dzīve ir atspulgs,
Tikai atspulgs varbūt...
Pussolī apstājies,
Neaizej garām
Un raudi,
kad var vairs tikai raudāt.
Paskaties sevī –
tu redzēsi sava atspulga ēnu
un visu pasauli tajā.

1975.

***

Nakts nāk ar sētuvi plecos
kā vectēvs klusu pastalu
apautās kājās
Un izsēj mirdzošu graudu sauļas.
Vējš uzar tumsu, mīkstu kā zemi,
un norimst.
Nakts.
Es atkal esmu dzejnieks.

1968.

***

Man manu
Dzimteni
Ar mazo burtu rakstīt
liek
Kopš četrdesmitā,
Kad tik daudz cilvēku
ir galēts,
Kad
mirušie daudz
Pasaulē šķiesti
Bez Dzimtenes.
Es Tevi rakstu ar lielo
burtu sirdī,
Dzīvība.

Es savu dzīvi esmu
Nodzīvojis jau pusē.

Bet, jūs dēli, es nevaru ievest Dzimtenē,
likt noņemt cepuri, kad skan himna,
jo tas viss neīsts, tie ir meli.
Cik muļķīgs teātris.

***

Pēc pavasara dūmakas
un vasaras tveices
Es iemīlu rudens skaidrību.
Kā ābols briestu
nokrišanai –
Pašā avota vidū,
Tīrā kā septembra debesis.
Neredzēšu, bet zinu –
ūdens norims.
Mākoņi – nebīstieties mana svara.
Visi āboli krīt uz leju.

1970.

***

Kas atdos man
manu laiku –
Klusuma upē
sīkst
patiesība.
Es gribu kliegt,
Kas atdos man
manu laiku!
Pusvārda, pusgājiena
tvīksme.
Re, kā var sacīt.
Es gribu kliegt...
Paskaties, vai durvis
ir ciet.

***

Viss tik vienkārši,
Tik strauji.
Ciešanu jūra –
viena mirdzoša peļķe,
Un prieks –
sauja putekļu mirdzošu.

Izšūpo manu dvēseli, dzīve,
Lai odi nekož.
Ak, likten,
Mazā palaidnība,
Izcērt mani no pelēkām dienām ārā,
Aplej ar vīstošu ziedu skumjām
Un piedzirdi ar bezgalību –
Lai esmu dzīvojis,
Un lēnām,
Tā, lai vairāk sāp,
legriez manā sirdī.

Es mīlu dzīvi.

1975.

***

Mana mīlestība ir
kā pelēkais akmens laukmalē.
Tāpēc es nevaru lidot –
negribu pamest savu mīlestību,
Viņa dod man svaru
un spēku vējam turēties pretī.

Bet mutuļo, vārās un gāžas
mākoņu bari, mākoņu gari
pāri un garām.

Cik vilinoši –
Nosvied akmeni pelēko,
un nirsti mākoņos:
– Nāc, sēsties uz pleca
un paskaties saulē,
Paskaties saulē,
Paskaties pasaulē
ne caur sviedru un asiņu smaku,
ne caur naida un kaislību dvaku.

Lai putni lido.
Es atnāku raudāt pie pelēkā akmens,
kad grūti.

Uzlieciet to uz mana kapa –
pelēko akmeni –
manu mīlestību.

1972.

AIZIEŠANA

Smarža aiziet no zieda,
No tavām lūpām smaids.
Mēs attālināties.
Mēs ejam katrs uz savu pusi.
Māt, es taču sākos no tevis.
Kurā mirklī mēs bijām viens?
Kad sākas mana aiziešana?
Bet nu jau tālu,
arvien tālāk.
Māt, mūs šķir jau bezgalība...

Skūpstis aiziet no manis,
Un tu, meitene mana,
Kurā brīdī mēs bijām viens?
Es pat nejutu,
Kad sākas aiziešana.

Smarža aiziet no zieda...
Vējš aiziet no rudens dārza,
Lietus lāse aiziet no mākoņa
Un pārvēršas dzīvības sulā.

Ej, dēls!
Neskaties atpakaļ!
Atmiņas panāks tevi.
Aiziet,
Tas nozīmē satikt.
Ko tu satiksi, dēls?
Un kas sāksies no tevis?
Es esmu jau tālu.
Neskaties atpakaļ, dēls.

1975.

Bez nosaukuma. Papīrs, linogriezums. 41 x 32 cm. Privātkolekcija.
Untitled. Linocut on paper. 41 x 32 cm. Private collection.

***

Baltais papīrs...
Kā mākonis,
kā spilvens,
Kurā nirstu,
sapņodams klusus un kliegzošus
sapņus.
Baltais papīrs,
smeldzot par to,
ko vēl neesmu uzrakstījis,
guļ priekšā uz galda...
Smeldzot par to,
ko nekad neuzrakstīšu,
ko nespēju uzrakstīt,
ko nespēju...
Baltais papīrs,
Kurā nirstu, sapņodams
klusus un mierīgus sapņus,
Guļ pašā nakts vidū.
Visās pusēs kā vate –
klusums mīksts,
Kam lode pat nespētu izurbties cauri.
Un es klūpu kā sapītām kājām zirgs...

Atkal viens...
kā punkts balta papīra vidū.
Cik tālu vien var redzēt,
Cik tālu var iet –
Tukšums.

1970.

KĀDA BALSS

Jau sen sauc mani
projām
Kāda balss,
Uz palikšanu sauc.

Man jāsteidz kļūt,
Lai pastāvētu.

***

Kaktā nolikta, skumja
Ģitāra klusē.
Spēlmanim nesāp
Un nav par ko smieties,
Tāpēc ģitāra klusē.

1970.

ATTĒLU SARAKSTS

- vāks. Bez nosaukuma. 1980. gadi. Audekls, eļļa. 134,5 x 189,5 cm. Privātkolekcija.
- Pašportrets. 1981. Kartons, eļļa. 41,5 x 37,5 cm. MNMM* kolekcija.
- Bez nosaukuma. 1970. – 80. gadi. Papīrs, linogriezums. 53,2 x 37 cm. Privātkolekcija.
- Jahtas. 1985. Kartons, eļļa. 26 x 31 cm. Privātkolekcija.
- Jūra. 1982. Audekls, eļļa. 67 x 91 cm. MNMM* kolekcija.
- Vasaras saulē. 1963. Kartons, eļļa. 37,2 x 51 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1970. gadi. Audekls, eļļa. 66,5 x 85,3 cm. Privātkolekcija.
- Traktoristi. 1985. Kartons, eļļa. 135 x 188 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1985. Kartons, eļļa. 25,8 x 30,6 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 85 x 159 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1984. Kartons, eļļa. 116 x 174 cm. MNMM* kolekcija.
- Aprīlis. 1987. Kartons, eļļa. 49 x 64 cm. Privātkolekcija.
- Ziema. 1980. Kartons, eļļa. 79 x 100 cm. MNMM* kolekcija.
- Sausie ziedi un mandolīna. 1986. Kartons, eļļa. 60 x 54 cm. MNMM* kolekcija.
- Tumšais mākonis. 1985. Kartons, eļļa. 69 x 80 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 50 x 70 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1986. Kartons, eļļa. 49,5 x 68 cm. Privātkolekcija.
- Mirdzošā jūra. 1980.–1985. Kartons, eļļa. 80 x 100 cm. Privātkolekcija.
- Iela Madonā. 1989. Kartons, eļļa. 50 x 66 cm. MNMM* kolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 80,5 x 100 cm. Privātkolekcija.
- Bērzi mežmalā. 1981. Kartons, eļļa. 80 x 100 cm. MNMM* kolekcija.
- Bez nosaukuma. Kartons, eļļa. 50 x 61 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 81 x 99,4 cm. Privātkolekcija.
- Skats uz Lubānas līdzenumu. 1982. Kartons, eļļa. 100 x 100 cm. MNMM* kolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 70 x 56 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1988. Kartons, eļļa. 25 x 37 cm. Privātkolekcija.
- Ezers. 1980. Kartons, eļļa. 79 x 100 cm. MNMM* kolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 50 x 67 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1980. gadi. Kartons, eļļa. 50 x 68,3 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1970. – 80. gadi. Kartons, eļļa. 51,5 x 73,5 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1985. Kartons, eļļa. 26 x 30,7 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. Kartons, eļļa. 68 x 53 cm. Privātkolekcija.
- Žokeji. 1980. Audekls, eļļa. 85,5 x 100,5 cm. Privātkolekcija.
- Satraukums. 1986. Audekls, eļļa. 110 x 149 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1970. – 80. gadi. Papīrs, linogriezums. 41 x 32 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1970. – 80. gadi. Kartons, eļļa. 39 x 48,3 cm. Privātkolekcija.
- Bez nosaukuma. 1970. – 80. gadi. Kartons, eļļa. 41,5 x 33,5 cm. Privātkolekcija.
- vāks. Studija diplomdarbam. 1970. gadi. Audekls, eļļa. 91 x 103 cm. Privātkolekcija.

LIST OF PHOTOGRAPHS

- Cover no. 1. Untitled. 1980's. Oil on canvas. 134.5 x 189.5 cm. Private collection.
2. Self-portrait. 1981. Oil on cardboard. 41.5 x 37.5 cm. MLHAM** collection.
4. Untitled. 1970's – 80's. Linocut on paper. 53.2 x 37 cm. Private collection.
8. Yachts. 1985. Oil on cardboard. 26 x 31 cm. Private collection.
9. The Sea. 1982. Oil on canvas. 67 x 91 cm. MLHAM** collection.
10. In the Summer Sun. 1963. Oil on cardboard. 37.2 x 51 cm. Private collection.
10. Untitled. 1970's. Oil on canvas. 66.5 x 85.3 cm. Private collection.
11. Tractor Drivers. 1985. Oil on cardboard. 135 x 188 cm. Private collection.
11. Untitled. 1985. Oil on cardboard. 25.8 x 30.6 cm. Private collection.
12. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 85 x 159 cm. Private collection.
13. Untitled. 1984. Oil on cardboard. 116 x 174 cm. MLHAM** collection.
15. April. 1987. Oil on cardboard. 49 x 64 cm. Private collection.
17. Winter. 1980. Oil on cardboard. 79 x 100 cm. MLHAM** collection.
19. Dried Flowers and Mandolin. 1986. Oil on canvas. 60 x 54 cm. MLHAM** collection.
20. Dark Cloud. 1985. Oil on cardboard. 69 x 80 cm. Private collection.
22. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 50 x 70 cm. Private collection.
23. Untitled. 1986. Oil on cardboard. 49.5 x 68 cm. Private collection.
25. Shining Sea. 1980. – 1985. Oil on cardboard. 80 x 100 cm. Private collection.
26. Street in Madona. 1989. Oil on cardboard. 50 x 66 cm. MLHAM** collection.
27. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 80.5 x 100 cm. Private collection.
29. Birches on the Edge of the Wood. 1981. Oil on cardboard. 80 x 100 cm. MLHAM*** collection.
30. Untitled. Oil on cardboard. 50 x 61 cm. Private collection.
31. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 81 x 99.4 cm. Private collection.
33. View of Lubāna Plain. 1982. Oil on canvas. 100 x 100 cm. MLHAM** collection.
34. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 70 x 56 cm. 46 x 59 cm. Private collection.
35. Untitled. 1988. Oil on cardboard. 25 x 37 cm. Private collection.
36. Lake. 1980. Oil on cardboard. 79 x 100 cm. MLHAM** collection.
37. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 50 x 67 cm. Private collection.
38. Untitled. 1980's. Oil on cardboard. 50 x 68.3 cm. Private collection.
39. Untitled. 1970's – 80's. Oil on cardboard. 51.5 x 73.5 cm. Private collection.
40. Untitled. 1985. Oil on cardboard. 26 x 30.7 cm. Private collection.
41. Untitled. Oil on cardboard. 68 x 53 cm. Private collection.
42. Jockeys. 1980. Oil on canvas. 85.5 x 100.5 cm. Private collection.
43. Excitement. 1986. Oil on canvas. 110 x 149 cm. Private collection.
45. Untitled. 1970's – 80's. Linocut on paper. 41 x 32 cm. Private collection.
47. Untitled. 1970's – 80's. Oil on cardboard. 39 x 48.3 cm. Private collection.
48. Untitled. 1970's – 80's. Oil on cardboard. 41.5 x 33.5 cm. Private collection.
- Cover no. 2. Study for diploma work. 1970's. Oil on canvas. 91 x 103 cm. Private collection.

Teksts **Monta Cimdiņa**

Fotogrāfi **Agris Veckalniņš** un **Kārlis Šulcs**

Māksliniece **Kristīne Šulce**

Redaktore **Dace Zvirgzdiņa**

Tulkotājs **Kārlis Bandeniņš**

Maketētājs **Vladimirs Fedorovičs**

Kataloga izdošana iezīmē Jāņa Simsona
Madonas mākslas skolas 40. gadu

Katalogs izveidots un izdots Latvijas valsts
mežu atbalstītās «Vidzemes kultūras
programmas – 2014» finansētā Kultūras
projekta «Jānis Simsons – Mūžības Ceļinieks»
ietvaros

Projekta vadītāja **Kristīne Šulce**

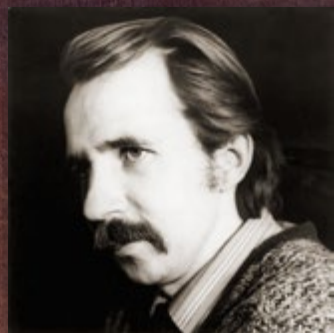
hromets
poligrāfija □□□■

Sagatavots un iespiests:
SIA «Hromets poligrāfija»
Pērnavas iela 42, Rīga, LV-1009, Latvija

ISBN 978-9934-14-387-8

*MNMM – Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs. **MLHAM – Madona Local History and Art Museum.

JĀNIS SIMSONS

Dzimis **1947. gada 28. septembrī** Valmieras novada Maīšu pagastā
1954–1963 Mācās Maīšu vidusskolā
1963–1966 Mācās Valmieras vidusskolā
1966 Pabeidz Valmieras vidusskolu, pirmais mēģinājums iestāties Latvijas Mākslas akadēmijā (LMA) nesekmīgs
1967–1969 Strādā Valsts elektroniskajā fabrikā (VEF) par atslēdznieku, vakaros apmeklē LMA sagatavošanās kursus
1969–1974 Studē LMA pedagoģijas nodaļā
1972–1973 Strādā par bibliotekāru Maīšos
1972 Apprecas ar gleznotāju Daigu Balodi
1973 Piedzimst dēls Mārtiņš
1974 Beidz LMA ar diplomdarbu «Studenti» (vadītājs Eduards Kalniņš)
1974 Piedzimst dēls Roberts
1974–1975 Vada tēlotājmākslas pulciņus Smiltē un Madonā, strādā par mākslas sektora vadītāju Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā
1975 Nodibināta Madonas bērnu mākslas skola
1975–1981 Madonas bērnu mākslas skolas direktors
1981–1983 Apmeklē LMA Eduarda Kalniņa meistardarbnīcu
1981 Saņem trešo prēmiju izstādē «Arona» par darbu «Pavasaris»
1982 Saņem trešo prēmiju izstādē «Arona» par gleznu ciklu «Gadalaiki»
1982 Piedzimst meita Elīna
1984 Jāņa Simsona vadītais tēlotājmākslas pulciņš iegūst Tautas tēlotājas mākslas studijas «Madona» nosaukumu
1986 Saņem balvu kā labākais Madonas mākslinieks izstādē «Arona» par darbu «Traktoristi»
1987–1989 Madonas mākslas skolas direktors
1988–1989 Aktīvi darbojas Latvijas Tautas Frontes Madonas nodaļā, avīzes «Madonas Atmoda» redaktors
Miris **1989. gada 17. jūnijā**, apglabāts Maīšu kapos.

Born on **September 28, 1947** in Maīši parish, Valmiera District.
1954–1963 obtains primary school education at Maīši Secondary School.
1963–1966 obtains secondary school education in Valmiera.
1966 graduates from Valmiera Secondary School, enrollment in Art Academy of Latvia unsuccessful.
1967–1969 works at State Electro-technical Factory as a locksmith, in the evenings attends Art Academy of Latvia preparatory classes.
1969–1974 studies at the Pedagogy Department, Art Academy of Latvia.
1972–1973 works as a librarian in Maīši.
1972 marries the painter Daiga Balode.
1973 a son, Mārtiņš, is born.
1974 graduates from the Art Academy of Latvia with his diploma work «Studenti» (Students).
1974 a son, Roberts, is born.
1974–1975 is head of fine arts groups in Smiltene and Madona, also is head of the art department at Madona Museum.
1975 Madona Children's Art School established.
1975–1981 Director of Madona Children's Art School.
1981–1983 attends E. Kalniņš's masterclasses at the Art Academy of Latvia.
1981 receives 3rd prize at the Arona Exhibition for his work «Pavasaris» (Spring).
1982 receives 3rd prize at the Arona Exhibition for his work «Gadalaiki» (Seasons).
1982 a daughter, Elīna, is born.
1984 a fine arts group headed by Jānis becomes a People's Fine Arts Studio.
1986 receives the prize for Best Madona Artist at the Arona Exhibition for his work «Traktorists» (Tractor Driver).
1987–1989 Director of Madona Art School.
1988–1989 actively participates in the Madona People's Front, editor of newspaper «Madonas Atmoda».
June 17, 1989 dies. Buried in Maīši cemetery.

ISBN 978-9934-14-387-8

9 789934 143878